

**Kobiece i męskie
konteksty życia**

Kobiece i męskie konteksty życia

**Pod redakcją
Katarzyny Uklańskiej
i Olgi A. Kotowskiej-Wójcik**

Poznań 2020

Projekt okładki:
Wydawnictwo Rys

Recenzja wydawnicza:
dr hab. Aneta Gawkowska

Korekta:
Izolda Kiec

Copyright by:
Autorzy

Copyright by:
Wydawnictwo Rys

Wydanie I, Poznań 2020

ISBN 978-83-66666-14-6

DOI
10.48226/978-83-66666-14-6

Wydanie:

Wydawnictwo Rys
ul. Kolejowa 41
62-070 Dąbrówka
tel. 600 44 55 80
e-mail: tomasz.paluszynski@wydawnictworys.com
www.wydawnictworys.com

Spis treści

Katarzyna Uklańska, Olga A. Kotowska-Wójcik Moralność, intymność, aktywność – kobiety i mężczyźni o kontekstach życia prywatnego i publicznego	7
Wojciech Klimski Płeć i dekodifikacja moralności seksualnej.....	13
Maria Sroczyńska Być młodym..., czyli o kontrowersyjnych wymiarach współczesnej intymności (szkic socjologiczny)	37
Joanna Wróblewska-Skrzek Digitalizacja miłości. Wirtualne randkowanie – szanse i zagrożenia	51
Anna Linek Ciało kobiety w „zaklętym” kręgu wagi.....	67
Martyna Kawińska Kobiety i mężczyźni wobec starości i starzenia się	81
Katarzyna Uklańska Ambitne kobiety. Kompetencje i stosunek do pracy studentek na podstawie badań empirycznych	105
Magdalena Markocka Rola i aktywność kobiet w perspektywie współczesnych przemian społeczności lokalnych	129
Monika Maria Brzezińska „Gołąb” i „jastrząb”, czyli przywództwo i decydowanie polityczne kobiet i mężczyzn.....	151
Olga A. Kotowska-Wójcik Polki i Polacy o kobietach w polityce.....	165

Joanna Wróblewska-Skrzek
j.wroblewska-skrzek@uksw.edu.pl
ORCID: 0000-0002-3262-8682

Digitalizacja miłości. Wirtualne randkowanie – szanse i zagrożenia

Key words: love, pure relationship, date, relationship, new technologies
Słowa kluczowe: miłość, czysta relacja, randka, relacje interpersonalne, nowe technologie

Abstrakt

Artykuł wpisuje się w zakres socjologii rodziny i lokuje się w obszarze badań nad tematyką relacji i intymności z uwzględnieniem wpływu nowych technologii na kształtowanie współczesnych związków. Odwołując się do literatury przedmiotu oraz aktualnych badań, artykuł ukazuje historię oraz przyczyny popularności internetowych serwisów randkowych, gdyż wedle statystyk portale randkowe stają się dziś głównym źródłem poszukiwania partnera zarówno w kontekście budowania relacji krótko-, jak i długoterminowych. Fenomen randkowania *online* osadzony został w kontekście koncepcji miłości romantycznej i miłości współbieżnej. Na podstawie analiz ustalono, że rozwój internetowych portali randkowych czy szybkich aplikacji jest raczej skutkiem miłości współbieżnej niż jej przyczyną. Ponadto atrybuty randkowania *online* wpisują się w konsumpcyjny styl życia oraz pozwalają ukryć nasze wady i kompleksy, co niewątpliwie podnosi ich atrakcyjność. Wraz z wykorzystaniem nowoczesnych technologii sfera prywatności przybrała nowy wymiar, dzięki czemu rozmowy na tematy intymne odbywają się na innym poziomie. Internet w procesie poszukiwania partnera i budowaniu emocjonalnego związku może stanowić nieocenione wsparcie, ale może także wywoływać zagrożenie, zatem decyzja o wirtualnym poszukiwaniu miłości powinna być przemyślana i racjonalna.

Wstęp

Do Internetu ma dziś dostęp ponad cztery i pół miliarda osób¹. Internet, który stworzony został do celów *stricte* naukowych, i z założenia miał łączyć komputery, a nie ludzi, stał się globalnym medium zapewniającym nieskończone możliwości kontaktu i uczestnictwa w życiu innych. Wpływ Internetu na kształtowanie intymnych relacji kobiet i mężczyzn jest dziś tak duży, że nie sposób analizować współczesnego rynku matrymonialnego z pominięciem wirtualnego rynku randkowego.

Rozwój nowych technologii sprawił, że bardzo szybko zaczęły rozwijać się serwisy i aplikacje randkowe. Pierwsze portale randkowe pozwalały tylko na publikowanie ogłoszeń – na zasadzie ogłoszeń matrymonialnych drukowanych w gazetach, lecz z biegiem czasu rozwinęły się algorytmy, które pozwalają dopasować partnera pod względem z góry określonych cech oraz na zlokalizowanie osoby w określonej przestrzeni wirtualnej. Rozwój aplikacji typu Tinder, tylko przyspieszył i ułatwił ten proces.

Charakter owych zmian wiąże się z przeobrażeniami w zakresie mentalności i obyczajowości, które w XX wieku przyczyniły się do rezygnacji z instytucji swatki i aranżowanych spotkań na rzecz tradycyjnej randki, a w XXI wieku kolejne zamiany w zakresie stylu życia przesunęły ciężar poszukiwania partnera ze świata rzeczywistego do wirtualnego. Współcześnie młodzi ludzie poszukujący miłości to osoby elastyczne i żyjące w biegu, których zachowania społeczne ulegają supermarketyzacji². Oznacza to, że nawet tak delikatna sfera życia, jak poszukiwanie życiowego partnera, podlega konsumenckim zasadom feeryczności³. Jakie miejsce zajmuje zatem w świecie wirtualnym miłość? Czy randka *online* jest celem czy raczej środkiem do osiągnięcia celu?

¹ J. Clement, *Global digital population as of January 2020*, <https://www.statista.com/statistics/617136/digital-population-worldwide/> (dostęp 15.09.2020).

² T. Szlendak, *Supermarketyzacja. Religia i obyczaje seksualne młodzieży w kulturze konsumpcyjnej*, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2008, s. 8.

³ *Ibidem*, s. 135.

Niemniejszy artykuł stara się uchwycić, jaką rolę w budowaniu współczesnych związków ogrywa randkowanie *online* oraz charakteryzuje podstawowe atrybuty wirtualnego poszukiwania miłości. Kluczowe wydaje się ustalenie, co sprawia, że w dzisiejszych czasach rośnie przewaga randkowania internetowego nad tym klasycznym oraz jakie szanse i zagrożenia wynikają z korzystania z portali randkowych?

Randka *offline* i *online*

Pojawienie się klasycznej randki, rozumianej jako „spotkanie dwóch osób, czujących do siebie sympatie lub zakochanych w sobie”⁴, stało się możliwe dopiero na początku XX wieku. Wyparcie dotychczasowych zalotów, aranżowanych spotkań czy schadzek⁵ było możliwe dzięki powolnym zmianom zachodzącym w sferze obyczajowej i mentalnej, w której kluczową rolę odegrały: koedukacja, kino i samochód. Jak podaje Beth Bailey – koedukacyjne szkolnictwo umożliwiło desegregację płciową, ponadto zbiegło się ono z rozwojem społeczeństw konsumpcyjnych, które zapewniły randce zaplecze, takie jak kino czy kawiarnie, a samochód stał się dla młodych i zakochanych seksualnym azylem, o który bardzo trudno było w ubiegłym stuleciu⁶. Przejście od kontrolowanych spotkań do nowoczesnego randkowania wiązało się ze zmianami także w charakterze relacji, co już na zawsze wpłynęło na reguły dobierania się w pary. Klasyczna randka oddzieliła zaloty od sfery matrymonialnej, oznaczało to, że nie każde spotkanie przekładało się na małżeństwo. Ponadto przeniosła zaloty ze sfery prywatnej do sfery publicznej, co dawało większą swobodę i anonimowość, ale wprowadziło większe obciążenie finansowe mężczyzn⁷, na których

⁴ *Słownik języka polskiego*, <https://sjp.pwn.pl/szukaj/randka.html> (dostęp 15.09.2020).

⁵ „Schadzka to umówione potajemne spotkanie, najczęściej pary kochanków” – P. Szarota, *Anatomia randki*, Warszawskie Wydawnictwo Literackie Muza, Warszawa, 2011, s. 13.

⁶ B. Bailey, *From Front Porch to Back Seat: A History of the Date*, *Magazine of History*, Vol. 18, No. 4, Sex, Courtship, and Dating 2004, s.23.

⁷ P. Szarota, *Anatomia randki*, *op. cit.*, s. 18-19.

spoczął obowiązek ponoszenia kosztów romantycznych randek w kinie, kawiarni czy teatrze.

Prawdziwa rewolucja w zakresie flirtu i podrywu, nastąpiła wraz z rozwojem Internetu. Gdy w latach 60. XX wieku amerykański Departament Obrony zlecił firmie ARPA (Advanced Research Projects Agency) stworzenie sieci komunikacyjnej, umożliwiającej szybkie komunikowanie się między jednostkami naukowymi i wojskowymi⁸, nie spodziewał się że kilka lat później Internet, jaki pisał Manuel Castells, stanie się supermedium, łączącym w sobie różne środki komunikowania i różne sposoby ich użytkowania – od odbioru masowych przekazów do uczestnictwa w komunikacji całkowicie spersonalizowanej⁹. Rozwój nowych technologii przyniósł ze sobą fundamentalną zmianę dla tradycyjnego świata podrywu i romansu.

Pierwsze portale randkowe powstały wraz z rozwojem pierwszych komputerowych serwisów randkowych, tj. w latach 60. XX wieku. Serwisy te bazowały na algorytmie, który tasował sztucznie dobrane pary (utworzone na podstawie zgłaszanych preferencji klientów), a następnie wyrzucał teoretycznie najlepiej dopasowanych klientów, których następnie wysłano na randkę. Taka forma komputerowych usług randkowych, królowała przez całe lata 80. XX wieku, ale niestety się nie przyjęła z powodu ówczesnych braków sprzętowych (w zakresie infrastruktury komputerowej) oraz braku wiary w moc miłosną założonego algorytmu¹⁰. Dopiero w połowie lat 90. XX wieku, kiedy komputery i modemy zaczęły łączyć coraz większą liczbę użytkowników, nowe technologie zrewolucjonizowały rynek randkowy. W 1995 roku, w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej, wchodzi na rynek strona Match.com, która oferuje zupełnie nową jakość komputerowych usług randkowych¹¹. Owa innowacja polegała na rezygnacji „z algorytmu łączącego klientów w pary i dała im możliwość wybierania się nawza-

⁸ J.G. Isajew, *Informatyka dla menedżerów*, Expertus, Warszawa 2001, s. 89-90.

⁹ M. Castells, *Spoleczeństwo sieci*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2013.

¹⁰ A. Ansari, *Modern Romance. Miłość w czasach Internetu*, przekł. K. Wiszniewska-Mazgiel, Wydawnictwo Józef Częścik – Grupa Wydawnicza Harmonia, Gdańsk 2016, s. 81.

¹¹ About Match, <https://www.match.com/help/aboutus.aspx> (dostęp: 15.09.2020).

jem w czasie rzeczywistym”¹². Mimo początkowych trudności i dużej dozy sceptycyzmu społecznego w stosunku do poszukiwania miłości przez Internet, portale randkowe cieszą się coraz większą popularnością. Według badania Gemius, w styczniu 2017 roku portal Sympatia.pl zarejestrował 1,5 mln realnych użytkowników, a Sympatiaplus.pl 530 tys. użytkowników¹³.

Posługując się terminologią Alvina Tofflera, możemy powiedzieć, że dziś jesteśmy świadkami rewolucji „trzeciej fali”¹⁴ randkowania, którą stanowią aplikacje na smartfony. W przeciwieństwie do tradycyjnych portali randkowych, z których korzystanie wymaga jednak pewnego wysiłku, aplikacje są o wiele szybsze i łatwiejsze w obsłudze¹⁵. Dziś światowym liderem na rynku jest Tinder, który może się pochwalić trzydziestoma miliardami par¹⁶. Rejestracja na Tinderze jest praktycznie natychmiastowa – „Wybieraj. Rozmawiaj. Randkuj. Tinder jest łatwy i przyjemny – użyj opcji przesun w prawo (Swipe Right™), by polubić użytkownika lub przesun w lewo (Swipe Left™), aby go pominąć. Jeśli ta osoba odwzajemni Twoje polubienie, jesteście parą!”¹⁷. Czy łatwe i szybkie randkowanie „trzeciej fali” oznacza koniec miłości czy może wręcz przeciwnie?

Miłość a randka *offline/online*

Wszystkie randki, niezależnie od specyfiki relacji, wiążą się z uruchomieniem wyobraźni i fantazji poprzez tworzenie czegoś, co wcześniej nie istniało. Wszystkie randki mają też jeden wspólny mianownik, a jest nim: miłość. Czy szukanie miłości przez Internet zabija

¹² A. Ansari, *Modern Romance...*, *op. cit.*, s. 88.

¹³ A. Miotk, *Serwisy randkowe w Internecie*, http://pbi.org.pl/wp-content/uploads/2017/04/Anna-Miotk_Czlowiek-Zalogowany_Randki.pdf (dostęp: 16.09.2020).

¹⁴ A. Toffler, *Trzecia fala*, przekł. E. Woydyło, M. Kłobukowski, Wydawnictwo Kurpisz, Poznań 2006.

¹⁵ A. Ansari, *Modern Romance...*, *op. cit.*, s. 120-121.

¹⁶ Czym jest Tinder, <https://www.help.tinder.com/hc/pl/articles/115004647686-Czym-jest-Tinder-> (dostęp: 16.09.2020).

¹⁷ *Ibidem*.

prawdziwą „naturę”? Jej bliskość i atrakcyjność? Definiując miłość w oparciu o trójczynnиковą koncepcję miłości Roberta J. Sternberga wiemy, że miłość stanowi zestaw trzech komponentów: intymności, namiętności i zaangażowania¹⁸, które w miarę trwania związku miłosnego mogą pojawiać się z różną intensywnością¹⁹. Na początku XX wieku miłość romantyczna, której dynamika składowych oscyluje przede wszystkim wokół intymności i namiętności²⁰, zyskuje rangę znaczącej instytucji konstytuującej związek. Zakochanie jako pierwsza faza związku miłosnego²¹ staje się podstawą emocjonalnego wyboru partnera, który dokonuje się podczas tradycyjnej i dobrowolnej randki.

Jak píše Tomasz Szlendak, w XX wieku mamy do czynienia z „epidemią zakochań”²² i „nowym instytucjonalnym statusem miłości”²³, co wpisuje się w reguły rynku matrymonialnego opartego na tradycyjnej randce i miłości romantycznej. W XXI wieku budowanie relacji intymnej przeniosło się do świata wirtualnego. Według badań psychologa z Uniwersytetu w Chicago, Johna Cacioppo, w latach 2005-2012 ponad jedna trzecia par, które wzięły ślub w Stanach Zjednoczonych, poznała się przez Internet. Portale randkowe były najpopularniejszym miejscem poznania przyszłego małżonka²⁴. Związek między randką, miłością a małżeństwem wydaje się oczywisty. Pozostaje pytanie o naturę miłości, której poszukujemy (czy kierujemy się nią) podczas randek *online*, a która z zasady rządzi się innymi prawami²⁵, przez co jest znacznie mniej przewidywalna od tej tradycyjnej formy.

¹⁸ R. Sternberg, *Miłość jest opowieścią*, przekł. T. Oljasz, Tomasz Dom Wydawniczy „Rebis”, Poznań 2011, s. 9-10.

¹⁹ B. Wojciszke, *Psychologia miłości*, Gdańsk 2009, s. 23.

²⁰ R. Stenberg, *Miłość jest opowieścią...*, *op. cit.*, s. 9-10.

²¹ Według Bogdana Wojciszke, typowe fazy związku miłosnego to: „zakochanie, romantyczne początki, związek kompletny, związek przyjacielski, związek pusty, rozpad związku”, s. 25.

²² T. Szlendak, *Architektonika romansu. O społecznej naturze miłości erotycznej*, Oficyna Naukowa, Warszawa 2002, s. 86.

²³ *Ibidem*.

²⁴ A. Ansari, *Modern Romance...*, *op. cit.*, s. 90.

²⁵ K. Sęczkowska, *Paradoks „Bliskości więzi na odległość” czyli Enter i Escape miłości w sieci w kontekście psychologicznym*, w: *Człowiek zalogowany – 5. Jak*

We współczesnych czasach, jak pisze Anthony Giddens, „ideały miłości romantycznej kurczą się pod naciskiem seksualnej emancypacji i autonomii kobiet”²⁶. Wzorzec miłości romantycznej opartej na wizji „MY” ulega radykalizowaniu i przechodzi w zindywidualizowaną formę „JA” – włącznie z „MY”²⁷, która nie wymaga wyrzeczeń, a jedynie wspólnoty przyjemności. Zindywidualizowana forma miłości koresponduje z założeniami miłości współbieżnej²⁸. Z zasady nie jest to miłość „na zawsze”, lecz relacja, która pozostawia partnerowi ogromny margines wolności i niezależności seksualnej, którą w ramach związków możemy doskonalić. Współcześni mężczyźni oraz współczesne kobiety poszukują nieskończonego szczęścia i niezaspokojonej przyjemności, które być może zostaną osiągnięte przy kolejnym kliknięciu myszką. Rozwój internetowych portali randkowych czy szybkich aplikacji jest raczej skutkiem miłości współbieżnej niż jej przyczyną. Portale randkowe wpisują się w założenia miłości współbieżnej, gdyż dają możliwość realizacji założeń czystego związku, który ma być szybki, łatwy i przyjemny. W czystej relacji miłość rozkwita wraz z intymnością, czyli każdy z partnerów w swoim czasie decyduje, co chce ujawnić drugiej stronie, i trwa dopóty, dopóki związek przynosi satysfakcję. W sytuacji, gdy nie czerpiemy z danego związku korzyści, wystarczy się wylogować.

O paradoksach bliskości i odległości w związkach internetowych pisał także Zygmunt Bauman, mówiąc „że wirtualna bliskość łągodzi presję, którą rodzi zwykle nie wirtualne zbliżenie”²⁹. Nadejście wirtualnej bliskości sprawiło, że kontakty z ludźmi stały się może i częstsze dzięki dostępności potencjalnych partnerów, ale zdecydowanie płytsze,

Internet zmienia bliskie związki, M. Wysocka-Pleczyk, J. Mciuszek (red.), Biblioteka Jagiellońska, Kraków 2018, s. 51.

²⁶ A. Giddens, *Przemiany intymności. Seksualność, miłość i erotyzm we współczesnych społeczeństwach*, przekł. A. Szulżycka, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2007, s. 79.

²⁷ U. Beck, E. Beck-Gernsheim, *Miłość na odległość. Modele życia w epoce globalnej*, przekł. M. Sutowski, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2013, s. 92.

²⁸ A. Giddens, *Przemiany intymności...*, *op. cit.*, s. 79-80.

²⁹ Z. Bauman, *Razem osobno*, przekł. T. Kunz, Wydawnictwo Literackie, Kraków 2003, s. 163.

intensywniejsze, ale krótsze, a najczęściej zbyt krótkie i zbyt płytkie, aby mogły przerodzić się w więzi. Jak pisze Bauman, „nawiązanie i zrywanie kontaktu wymaga mniej czasu, niż nawiązanie i zrywanie relacji. Odległość nie jest przeszkodą... [...]. Wirtualną bliskość można, zakończyć dosłownie i w przenośni, jednym przyciśnięciem guzika”³⁰.

O paradoksach występujących w cyberrelacjach, stanowiących zarazem ich specyfikę, pisze także Ben Zeev (2005), który wymienia dziesięć cech charakteryzujących cyberzwiązek³¹:

- a) bliska więź na odległość – osoby oddalone od siebie mogą nawiązać bliską i szczerą więź;
- b) dychotomia odległości i bezpośredniości – dzięki oddaleniu paradoksalnie łatwiej nam wejść w bezpośrednią relację;
- c) uboga i bogata komunikacja – dostępność emotikonów i środków pozawerbalnego wyrazu, takich jak akronimy czy opisy zachowania, uczy nas rozumieć drugą osobę;
- d) anonimowość i otwartość – dzięki poczuciu anonimowości jesteśmy gotowi częściej otworzyć się przed osobą w Internecie niż w kontakcie rzeczywistym;
- e) szczerowość i oszustwo – z jednej strony mamy nieograniczone możliwości kreowania własnego wizerunku (możemy zmieniać nasz wiek, płeć, status społeczny, tożsamość), z drugiej – jesteśmy w stanie rozmawiać o uczuciach i doświadczeniach, o których nie zdecydowalibyśmy się rozmawiać twarzą w twarz;
- f) ciągłość i nieciągłość – łatwo takie wiązki zawiązać i równie łatwo z nich zrezygnować;
- g) niska inwestycja materialna i wysoka mentalna – randki *online* nie wymagają takich inwestycji finansowych, jak randki tradycyjne, ale mogą przynieść równie wysokie straty moralne i psychiczne; zaufanie obcej osobie jest bardzo trudne i pociąga za sobą koszty psychiczne;
- h) indywidualny charakter działań – mimo że łączymy się z drugą osobą przez Internet, pozostajemy i przeżywamy wszystko sami;

³⁰ *Ibidem*, s. 162.

³¹ A. Ben Zeev, *Miłość w sieci. Internet i emocje*, przekł. A. Zdziemborska, Dom Wydawniczy Rebis, Poznań 2005, s. 43-73.

- i) komunikacja osobista a komunikacja masowa – randki *online* mają cechy komunikacji masowej, gdyż odbywają się za pośrednictwem medium, które jest lub może stać się publiczne;
- j) cielesność bez ciała – polega na angażowaniu ciała w formie cyberseksu, a także poprzez opisy ciała.

Z tego punktu widzenia miłość *online* może uchodzić tak jak miłość na odległość za „wyższą formę romantyczności, która jeszcze radykalniej zrzuca więzi społeczne i kulturowe”³². Wiele osób utrzymujących różnego typu relacje romantyczne *online*, twierdzi, że komunikacja wirtualna daje im większą satysfakcję niż ta realna, gdyż w świecie *online* czują się „bardziej sobą”³³.

„Magia” randek *online*

Cyberzwiązki mają zatem swoją specyfikę i wbrew oczywistej powierzchowności mają wiele zalet. Jak wykazały badania, wbrew przewidywaniom, związki zawiązane w Internecie z powodzeniem dają się przenieść do świata rzeczywistego³⁴, o ile takie jest nasze założenie. Jak wskazuje Bee Zeev – związki internetowe możemy podzielić na trzy grupy:

- 1) związki *online*, które służą znalezieniu osoby do związku *offline*;
- 2) związki „powierzchniowe” – cyberseks, cyberflirty;
- 3) cybermiłość – istniejąca tylko w Internecie, ale długofalowa a nie powierzchowna³⁵.

Ustalenie charakteru relacji ma tutaj kluczowe znaczenie, gdyż w Internecie mamy do dyspozycji szereg portali randkowych czy aplikacji, które mają swój konkretny *branding*. Biorąc pod uwagę bo-

³² U. Beck, E. Beck-Gernsheim, *Miłość na odległość. Modele życia w epoce globalnej*, przekł. M. Sutowski, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2013, s. 69.

³³ P. Szarota, *Od Facebooka to post-przyjaźni. Współczesne przeobrażenia bliskich relacji*, PWN PAN, Warszawa 2018, s. 106. *Miłość w sieci. Internet i emocje*

³⁴ M.T. Whitty, A.N. Carr, *Wszystko o romansie w sieci. Psychologia związków internetowych*, przekł. T. Kościuczuk, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2009, s. 33.

³⁵ A. Ben Zeev, *Miłość w sieci...*, *op. cit.*, s. 153.

gactwo dostępnych portali randkowych, jedynym ograniczeniem jest tutaj nasza wyobraźnia.

Randki *online* rządzą się także swoimi prawami, które nie pozostają obce stereotypom związanym z płcią. To, co nie sprzyja utrzymaniu relacji *online*, to przede wszystkim mniejsze zaangażowanie w związek, co wynika głównie z braku wspólnej historii i mniejszej ceny, jaką płaci się za rozstanie, oraz brak presji z zewnątrz dotyczącej utrzymania związku – gdyż o tym związku mógł nikt nie wiedzieć. Wspomniane już możliwości wyboru, kierowane naszą wyobraźnią, także nie sprzyjają trwałości tego typu relacji. Z drugiej strony – koszty utrzymania związku *online* są niewielkie, a budowane relacje sieciowe opierają się na głębszych cechach charakteru³⁶.

Typowo kobiece podejście do relacji uczuciowych ma większy wpływ na związki *online* niż podejście męskie. Na związkach *online* zdecydowanie zyskują mężczyźni, gdyż w cyberprzestrzeni osobista prezentacja jest mniej istotna – „Kobiety zwracają większą uwagę na samą rozmowę i wykazują mniejsze zainteresowanie wyglądem zewnętrznym partnera”³⁷. Związki *online* znacznie częściej przypominają także kobiece wyobrażenia idealnego związku, takie jak konwersacje, poznanie i otwarcie na emocje. Komunikacja *online* sprzyja poza tym większej otwartości seksualnej kobiet – kobiety co prawda nie są takie otwarte na seks w sieci jak mężczyźni, ale na pewno więcej o nim mówią *online* niż *offline*.

Przyciąga i zachęca do tego typu poszukiwań kompatybilność, a wręcz komplementarność internetowej oferty do współczesnego stylu życia. Sami użytkownicy wybierają miejsce, czas i osobę (na podstawie założonego profilu), z którą chcą nawiązać znajomość. Za Baumanem możemy powiedzieć, że współcześnie młodzi ludzie czują się na portalach randkowych jak w supermarkecie, gdyż zawsze mają szansę na „kolejne zakupy”³⁸.

Randkowanie w świecie Internetu charakteryzuje się poczuciem nieskrępowanego wyboru³⁹. Większość stron działa na tej samej zasadzie:

³⁶ *Ibidem*, s. 184-185.

³⁷ *Ibidem*, s. 225.

³⁸ Z. Bauman, *Razem osobno...*, *op. cit.*, s. 166.

³⁹ P. Szarota, *Od Facebooka to post-przyjaźni...*, *op. cit.*, s. 167.

logujemy się, zakładamy własny profil, a następnie wybieramy spośród setek tysięcy potencjalnych kandydatek i kandydatów. W wirtualnym świecie przestaje obowiązywać tak zwana zasada dostępności. Internet wszystko zmienia, pozwala poznać ludzi z zupełnie innego środowiska, mieszkających lub pracujących bardzo daleko. Jak pisze Catherine Hakim – „właściwie każdy może poznać każdego”⁴⁰.

Wraz z wykorzystaniem nowoczesnych technologii została stworzona zupełnie nowa sfera prywatności, która zakładając dystans między nadawcą a odbiorcą, sprawia, że rozmowy o tematach intymnych odbywają się na innym poziomie. Dzięki czemu poszukiwanie partnera przez Internet staje się nową formą rozrywki. Anonimowość i brak relacji twarzą w twarz umożliwiają kreowanie własnego wizerunku i ukrywanie swoich największych wad i kompleksów. Dużo łatwiej zatuszować także brak dostatecznie rozwiniętych umiejętności towarzyskich. Jak pokazują badania, liczba ludzi nieśmiałych przekracza dziś 60 proc. populacji⁴¹, przez co młodzi ludzie mogą mieć trudności w nawiązaniu swobodnej rozmowy, a brak kontekstu społecznego wręcz ułatwia nawiązywanie relacji. „Wizualna anonimowość interlokutorów i brak współobecności – a w zasadzie ich fizyczna izolacja – tylko ułatwia im porozumiewanie się. Dla niektórych na tym właśnie polega <<magia>> związków w Internecie”⁴².

Ponadto pragmatyczny charakter randek *online* to nie tylko seks. Współczesna sztuka uwodzenia *online* ma różne oblicza. Wielu ludziom randka z wyjątkową osobą może umilić dzień, zwłaszcza jeśli z daną osobą łączą ich wspólne zainteresowania muzyką, filmem, teatrem, sportem, podróżami, czy sztuką – inaczej mówiąc: „czymkolwiek”⁴³.

⁴⁰ C. Hakim, *Nowe reguły. Portale randkowe, romanse pozamałżeńskie i siła erotyki*, przekł. K. Bednarek, Wydawnictwo Czarna Owca, Warszawa 2014, s. 31.

⁴¹ P. Zimbardo, *Gdzie Ci mężczyźni?*, przekł. M. Guzowska-Dąbrowska, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, 2015, s.41.

⁴² M.T. Whitty, A.N.Carr, *Wszystko o romansie w sieci...*, *op. cit.*, s. 36.

⁴³ C.. Hakim, *Nowe reguły...*, *op. cit.*, s. 31.

Obawy związane z randkowaniem *online*

Randka przez Internet ogranicza ryzyka połączone z unikaniem sytuacji, z których nie można się wycofać. Internet w procesie poszukiwania partnera i budowaniu emocjonalnego związku może stanowić nieocenione wsparcie, ale może także wywoływać zagrożenie. Atuty randkowania *online*, jak przykładowo: ogromne zróżnicowanie społeczne czy nieprzewidywalność, sprawiają, że nawiązywanie znajomości w sieci jest satysfakcjonujące, ale i niebezpieczne. Jak pisze Hakim: „trudno przewidzieć na kogo trafimy, nie ma określonych granic ani strażników, którzy wykluczyliby z gry niepożądane osoby, każdy decyduje za siebie”⁴⁴. Osoby korzystające z portali randkowych muszą liczyć się z szeregiem nieprzyjemności, nieuczciwości i brakiem szczerych intencji ze strony innych użytkowników. Przykładowo, wiele osób – często zamężnych/żonatych – przegląda internetowe portale randkowe dla singli w sytuacji, gdy chodzi im tylko o seks.

Technologia współczesnego randkowania stworzyła także własny, nowy typ problemów. Jak pokazują badania, randkujące kobiety cieszą się większym zainteresowaniem niż mężczyźni – nawet ci najbardziej atrakcyjni otrzymują niewspółmiernie mniej wiadomości od niemal każdej kobiety. Z kolei ci mało atrakcyjni mogą w dobie Internetu przybierać mentalność „playboya”, gdyż ich respons i tak jest relatywnie wysoki – w stosunku do relacji zawiązywanych tradycyjnie. Powierzchniowa łatwość i duża dostępność potencjalnych partnerek i partnerów sprawia że koncentrujemy się na najdrobniejszych szczegółach i bardzo spłaszczamy charakter naszych poszukiwań. Dodatkowo natłok dostępnych możliwości, liczba wysyłanych i otrzymywanych wiadomości, liczba umówionych i odbytych spotkań przemieniły „zabawny proces poszukiwania partnera w nowe źródło stresu i strachu”⁴⁵.

Konsumpcyjny⁴⁶ charakter randek *online*, który przez wielu użytkowników uznawany jest za ich duży atut, prowadzi do uprzedmiotowienia zarówno drugiego człowieka, jak i własnej osoby. W świecie

⁴⁴ *Ibidem*, s. 31.

⁴⁵ A. Ansari, *Modern Romance...*, *op. cit.*, s. 99-103.

⁴⁶ Z. Bauman, *Razem osobno...*, *op. cit.*, s. 167.

randek *online* możemy czuć się jak na „targowisku próżności”, gdzie nie tylko chcemy dokonać udanych zakupów, ale także pragniemy się dobrze sprzedać. Owa dwuznaczność internetowego randkowania rodzi dodatkowe frustracje i dylematy moralne.

Ponadto, portale randkowe wciąż naznaczone są społecznym piętnem⁴⁷. Wiele osób, którym udało się precyzyjnie przez gąszcz wymagań i oczekiwań, pierwszych spotkań czy randek, a następnie przenieść satysfakcjonującą relację ze świata wirtualnego do rzeczywistego, ma obawy przed przyznaniem się, że spotkało swojego partnera/partnerkę przez Internet. Wynika to z faktu, że wciąż żywa jest tendencja, wedle której osoba korzysta z portali randkowych, gdyż nie jest wystarczająco atrakcyjna i pociągająca, aby zainteresować kogoś w tradycyjny sposób. Można jedynie oczekiwać, że wzrost zainteresowania randkowaniem *online* położy kres tego typu opinii i przyczyni się do wzrostu akceptacji dla takiej formy poszukiwania partnera.

Podsumowanie

Niezależnie od sposobu poszukiwania partnera, celem naszych działań jest miłość. Co ważne – wbrew temu, co głoszą portale randkowe czy poradniki – miłości nikt i nic nie może nam zagwarantować. Miłość zarówno w sensie jednostkowym, jak i społecznym, nie jest nam raz na zawsze dana, miłość ewoluuje, dojrzewa, przechodzi fazy. To od nas zależy, jaki kierunek zmiany wybierze.

Miłość stanowi element konstruowania rzeczywistości społecznej, także tej wirtualnej. Wraz z rozwojem nowych technologii, zmianie ulega nasze życie uczuciowe. Flirtowanie na czatach czy randkowanie na portalach randkowych to obecnie ważny element współczesnego stylu życia. W ubiegłym stuleciu kino i samochód stanowiły atrybut udanej randki, w XXI wieku jest nim ciekawy portal randkowy czy aplikacja w telefonie.

⁴⁷ *Ibidem*, s. 97.

Dziś obie te formy podrywu funkcjonują obok siebie, obie mają także swoje wady i zalety, które wynikają ze specyfiki i charakteru tych relacji. Z jednej strony, rośnie zainteresowanie randką *online*, która stopniowo wypiera tradycyjne formy poszukiwania partnera. Z drugiej strony, osiągnięcie fazy zaangażowania, utożsamianej z małżeństwem czy stałym związkiem, docelowo osiągnięta jest dopiero *offline*. W tym kontekście randka *online* pozostaje raczej środkiem do osiągnięcia celu, a nie celem samym w sobie – choć to zależy od charakteru relacji, którą zakładamy.

Wydaje się, że znacznie większy wpływ na dzisiejsze problemy zaangażowania emocjonalnego młodych ludzi ma samo podejście do natury miłości, nie zaś środek do jej osiągnięcia. Zarówno nadmierna, wszechobecna indywidualizacja, jak i dążność do autonomii jednostki, stoją w sprzeczności z naturą miłości romantycznej, która z założenia jest „na zawsze”. Dlatego, chętniej poszukujemy partnera *online*, gdyż w ten sposób łatwiej nam zaspokoić współczesną potrzebę konsumenckich pragnień, łatwiej też z takiej relacji się wycofać. Mówiąc metaforycznie: chodzi tu zarówno o łatwość połączenia, jak i łatwość, z jaką można to połączenie przerwać.

Bibliografia

- Ansari A., *Modern Romance. Miłość w czasach Internetu*, przekł. K. Wiszniewska-Mazgiel, Wydawnictwo Józef Częścik – Grupa Wydawnicza Harmonia, Gdańsk 2016.
- Bailey B., From Front Porch to Back Seat: A History of the Date, *Magazine of History*, Vol. 18, No. 4, Sex, Courtship, and Dating, 2004, pp. 23-26.
- Bauman Z., *Razem osobno*, przekł. T. Kunz, Wydawnictwo Literackie, Kraków 2003.
- Beck U., Beck-Gernsheim E., *Miłość na odległość. Modele życia w epoce globalnej*, przekł. M. Sutowski, przekł. M. Sutowski, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2013.
- Ben Zeev A., *Miłość w sieci. Internet i emocje*, przekł. A. Zdziemborska, Dom Wydawniczy Rebis, Warszawa 2005.

- Castells M., *Spoleczeństwo sieci*, przekł. M. Marody, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2013.
- Giddens A., *Przemiany intymności. Seksualność, miłość i erotyzm we współczesnych społeczeństwach*, przekł. A. Szulżycka, Warszawa 2007.
- Hakim C., *Nowe reguły. Portale randkowe, romanse pozamążęskie i siła erotyki*, przekł. K. Bednarek, Wydawnictwo Czarna Owca, Warszawa 2014.
- Isajew J.G., *Informatyka dla menedżerów*, Expertus, Warszawa 2001.
- Sęczkowska K., *Paradoks „Bliskości więzi na odległość” czyli Enter i Escape miłości w sieci w kontekście psychologicznym*, w: *Człowiek zalogowany – 5. Jak Internet zmienia bliskie związki*, (red.) M. Wysocka-Pleczyk, Mciuszek J., Biblioteka Jagiellońska, Kraków 2018, s. 44-53.
- Sternberg R., *Miłość jest opowieścią*, przekł. T. Oljasz, Dom Wydawniczy „Rebis”, Poznań 2001.
- Szarota P., *Anatomia randki*, Warszawskie Wydawnictwo Literackie Muza, Warszawa 2011.
- Szarota P., *Od Facebooka to post-przyjaźni. Współczesne przeobrażenia bliskich relacji*, PWN PAN, Warszawa 2018.
- Szlendak T., *Architektura romansu. O społecznej naturze miłości erotycznej*, Oficyna Naukowa, Warszawa 2002.
- Szlendak T., *Supermarketyzacja. Religia i obyczaje seksualne młodzieży w kulturze konsumpcyjnej*, Wyd. Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2008.
- Toffler A., *Trzecia fala*, przekł. E. Woydyłło, M. Kłobukowski, Wydawnictwo Kurpisz, Poznań 2006.
- Whitty M.T., Carr A.N., *Wszystko o romansie w sieci. Psychologia związków internetowych*, przekł. T. Kościuczuk, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2009.
- Wojciszke B., *Psychologia miłości*, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2009.
- Zimbardo P., *Gdzie Ci mężczyźni?*, przekł. M. Guzowska-Dąbrowska, Wydawnictwo PWN, Warszawa 2015.

Strony internetowe

- About us, <https://www.match.com/help/aboutus.aspx> (dostęp 15.09.2020).
- Miotk A., *Serwisy randkowe w Internecie*, http://pbi.org.pl/wp-content/uploads/2017/04/Anna-Miotk_Czlowiek-Zalogowany_Randki.pdf (dostęp 16.09.2020).

Czym jest Tinder, <https://www.help.tinder.com/hc/pl/articles/115004647686-Czym-jest-Tinder-> (dostęp 16.09.2020).

Clement J., *Global digital population as of January 2020*, <https://www.statista.com/statistics/617136/digital-population-worldwide/> (dostęp 15.09.2020).

Słownik języka polskiego, <https://sjp.pwn.pl/szukaj/randka.html> (dostęp 15.09.2020).

Numery DOI tekstów zamieszczonych w książce

Katarzyna Ukłańska, Olga A. Kotowska-Wójcik

Moralność, intymność, aktywność – kobiety i mężczyźni o kontekstach życia prywatnego i publicznego

DOI 10.48226/978-83-66666-14-6_01

Wojciech Klimski

Płeć i dekodyfikacja moralności seksualnej

DOI 10.48226/978-83-66666-14-6_02

Maria Sroczyńska

Być młodym..., czyli o kontrowersyjnych wymiarach współczesnej intymności (szkic socjologiczny)

DOI 10.48226/978-83-66666-14-6_03

Joanna Wróblewska-Skrzek

Digitalizacja miłości. Wirtualne randkowanie – szanse i zagrożenia

DOI 10.48226/978-83-66666-14-6_04

Anna Linek

Ciało kobiety w „zaklętym” kręgu wagi

DOI 10.48226/978-83-66666-14-6_05

Martyna Kawińska

Kobiety i mężczyźni wobec starości i starzenia się

DOI 10.48226/978-83-66666-14-6_06

Katarzyna Ukłańska

Ambitne kobiety. Kompetencje i stosunek do pracy studentek na podstawie badań empirycznych

DOI 10.48226/978-83-66666-14-6_07

Magdalena Markocka

Rola i aktywność kobiet w perspektywie współczesnych przemian społeczności lokalnych

DOI 10.48226/978-83-66666-14-6_08

Monika Maria Brzezińska

„Gołąb” i „jastrząb”, czyli przywództwo i decydowanie polityczne kobiet i mężczyzn

DOI 10.48226/978-83-66666-14-6_09

Olga A. Kotowska-Wójcik

Polki i Polacy o kobietach w polityce

DOI 10.48226/978-83-66666-14-6_10